

Πιστεύει ότι η κυπριακή κοινωνία βαδίζει με τα μάτια δεμένα σε ό,τι ωραίο μας μετέφεραν οι πρόγονοί μας, ενώ παρασύρεται από τα εύκολα και τα λαμπερά χωρίς να βλέπει τις πραγματικές αξίες. Γι' αυτά και για άλλα, το ανήσυχο πνεύμα της, μέσα από τα αξιόλογα και βραβευμένα έργα της, προσπαθεί να συνεφέρει τους αναγνώστες της από την ύπωση στην οποία υποστηρίζει πως ζούμε.

ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΔΡΟΥΣΙΩΤΟΥ

Το βιβλίο της «Οι σειρήνες του Μανχάταν» κέρδισε πρόσφατα το πρώτο κρατικό βραβείο Κύπρου για νεανικό μυθιστόρημα. Επανεπιλημμένα έχει βραβευτεί για παιδικά βιβλία και ποίηση, όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και στην Ελλάδα.

- **Τι σημαίνει ένα βραβείο για το συγγραφέα;** Σημαίνει ότι το βιβλίο αρχίζει να γίνεται γνωστό και σημαδεύεται από κάποια χρηματική αμοιβή που βοηθά το συγγραφέα να συνεχίσει. Όταν ο εκδοτικός οίκος ξέρει ότι έχω πάρει κάποια βραβεία, πιο εύκολα θα μου ανοίξει τις πόρτες του για τα επόμενά μου βιβλία.

- **Γιατί να πρέπει να έλθει ένα βραβείο για να γίνει γνωστό το βιβλίο;** Δυστυχώς εδώ στην Κύπρο πρέπει να γίνει κάποιος θόρυβος για να

ΜΕΤΑΜΑΤΙΑ

γίνουν γνωστά τα βιβλία, διότι ο αναγνώστης δεν πάει από μόνος του να ψάξει.

- Ο Κύπριος διαθάζει; Στις τελευταίες μου επαφές με τα σχολεία είδα ότι τα παιδιά ενδιαφέρονται για τα βιβλία, υπάρχει μια στροφή, δεν είμαι απαισιόδοξη για το θέμα αυτό. Το βιβλίο μου στην Ελλάδα έχει κάνει ήδη δεύτερη έκδοση.

- Πώς γράφεται ένα βιβλίο για παιδιά; Πρέπει κατ' αρχή ν' αγαπάς το παιδί, να ξέρεις τι θέλει, να το νιώθεις. Εγώ για να γράψω αυτά τα βιβλία για έφηβους ήθελα να γνωρίσω τα παιδιά της εποχής μας και δέχτηκα διορισμό σε γυμνάσιο. Τα βιβλία μου έχουν μέσα πράγματα που τραβούν τους έφηβους όπως την περιπέτεια. Ο ήρωας μου, Μανόλης είναι ένας νεαρός της δεκατίας του 50, που μπαρκάρει σ' ένα βαπόρι για να βοηθήσει τη φτωχή του οικογένεια και γίνεται λαθρομετανάστης στη Νέα Υόρκη. Ο νεαρός αρχίζει την περιπέτεια της βιοπάλης των μεταναστών και παρακολουθεί την πατρίδα του την Κύπρο που κάνει τον αγώνα της ΕΟΚΑ και τελικά καταφέρνει να γίνει σκηνοθέτης κινηματογράφου. Ο δεύτερος τόμος «Το τραγούδι των σειρήνων» ξεκινά με την άνοδό του, με την επιτυχία. Όλα αυτά γράφτηκαν μετά από πολύ έρευνα για την εποχή εκείνη που είχε πολλά γεγονότα. Με τα βιβλία αυτά μαθαίνει ο νέος και την πρόσφατη ιστορία.

- Η πατρίδα πάντα ακολουθεί το μετανάστη. Πάντα. Έκανα και έρευνα όταν ζούσαμε στην Αμερική με τους μετανάστες μας και άκουσα πολλές ιστορίες, όλοι ανεξαιρέτα ακόμη και η δεύτερη γενιά, όλοι έχουν τον όνειρο της επιστροφής.

- Όταν τελειώσει ένα βιβλίο οι ήρωες τι γίνονται; Σ' αυτή την περίπτωση όπως βλέπεις συνεχίζεται και σε δεύτερο βιβλίο και εγώ τον βλέπω ακόμα ζωντανό παρ' ότι έκλεισε ο κύκλος. Ετσι δεν το αποκλείω να επανέλθω με τρίτο βιβλίο. Ξέρεις είναι ένα παράξενο φαινόμενο το μυθιστόρημα, ξεπηδούν ήρωες και διεκδικούν θέση μέσα στο μυθιστόρημα χωρίς να τους είχα προγραμματίσει. Ενώ έχω τη γενική ιδέα στο μυαλό πριν ξεκινήσω, έρχονται γεγονότα και ήρωες που δεν τους είχα υπολογίσει.

- Υπάρχουν χαρισματικοί συγγραφείς; Υπάρ-

χουν χαρισματικοί συγγραφείς αλλά πιστεύω ότι το κυριότερο είναι η δουλειά, πρέπει να καλλιεργήσεις το εργαλείο σου που είναι η γλώσσα και δουλεύοντας έρχεται και η έμπνευση.

- Τι είναι η έμπνευση; Εγώ ξεκινώ από την προηγούμενη σελίδα και προχωρώ χωρίς να το καταλάβω. Γράφω ταυτόχρονα διάφορα πράγματα, προσωπικό ημερολόγιο, πολύ πιο σπάνια ποίηση, ενώ τα παιδικά έρχονται πολύ πιο αυθόρμητα.

- Γιατί πολύ πιο σπάνια ποίηση; Η ποίηση έρχεται πιο δύσκολα σε μένα και τη φοβούμαι κάπως. Για μένα η ποίηση μαζί με τη μουσική είναι οι ανώτερες τέχνες.

- Πώς γίνεται ένας άνθρωπος ποιητής; Μα γίνεται; Νομίζω ότι πρέπει να υπάρχει και μια έμφυτη τάση. Η ποίηση θέλει πολύ καλή γνώση

πνευματικούς ανθρώπους κλειστούς στον εαυτό τους. Θυμούνται τις συγκεντρώσεις που κάναμε στη Λευκωσία με τον Θεοδόση Πιερίδη όταν ζούσε, τις κουβέντες μας, τον Θεόδωρο Στυλιανού, τον Αντρέα Χριστοφίδη. Αυτοί οι άνθρωποι μάς έδιναν πολλά. Νομίζω ότι οι νεότεροι παρασυρονται από αυτό το ρεύμα της προβολής. Τα ηλεκτρονικά μέσα κάνουν τους πνευματικούς ανθρώπους να επικοινωνούν μέσω τηλεόρασης με το κοινό τους. Ετσι βλέπουμε όσο περνά ο καιρός τα πράγματα να κινούνται πιο πολύ στην επιφάνεια.

- Ποιο είναι το στίγμα των πνευματικών ανθρώπων σήμερα; Αυτή η απομόνωση και η εξωστρέφεια προς τη μαζική επικοινωνία.

- Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος ενός πνευματικού ανθρώπου; Μπορεί να σου πει κανείς ότι

«Υπάρχουν χαρισματικοί συγγραφείς αλλά πιστεύω ότι το κυριότερο είναι η δουλειά, πρέπει να καλλιεργήσεις το εργαλείο σου που είναι η γλώσσα και δουλεύοντας έρχεται και η έμπνευση»

της γλώσσας, πολλή αφαίρεση, να είναι πυκνός ο λόγος σου διότι σε πολύ λίγο χώρο εκφράζεις πολλά πράγματα, γι' αυτό θέλει περισσότερη δουλειά. Η ποίηση πρέπει να έχει πάρα πολύ συναίσθημα μέσα, ενώ ο πεζός λόγος όχι.

- Η ποίηση μέσα από το τραγούδι ήλθε πολύ κοντά στον κόσμο. Σίγουρα ο Θεοδωράκης έκανε μεγάλο καλό στην ελληνική ποίηση. Τον Ελύτη πόσοι θα τον ήξεραν και τον Ρίτσο αν δεν ήταν ο Θεοδωράκης και ο Χατζιδάκις;

- Έχετε γνωρίσει πολλούς πνευματικούς ανθρώπους. Ποιοι θα λέγατε ότι σας έχουν σημαδέψει; Είχαμε ένα πολύ στενό δεσμό με τον Ρίτσο, ιδιαίτερο δεσμό με τον Βρεττάκο, με το ζωγράφο Δημήτρη Πεσλικίδη. Όταν σκέφτομαι τους ανθρώπους που έφυγαν λέω ότι το κενό δεν το έχουν αναπληρώσει οι νέοι φίλοι που κάνουμε.

- Γιατί; Δεν ξέρω, ίσως η εποχή μας κάνει τους

γράφοντας ένα βιβλίο αντιδρά περισσότερο από το να διαμαρτυρηθεί στους δρόμους. Αλλά ο ρόλος του είναι πολύ πιο πέρα από το να γράψει ένα βιβλίο. Εκείνοι που επηρεάζουν είναι αυτοί που βγαίνουν στις τηλεοράσεις, οι τηλεπαρουσιαστές, οι ντίβες των καναλιών και οι πολιτικοί. Δυστυχώς αυτό είναι ένας φαύλος κύκλος που τον καλλιεργούν τα κανάλια και οι δημοσιογράφοι αλλά και οι ίδιοι οι πολιτικοί. Πόσο συχνά καλεί κανείς ένα συγγραφέα να μιλήσει;

- Ξαν άνθρωπος πνευματικός στο τέλος μιας χιλιετίας αισιοδοξείτε; Ωραία ερώτηση. Είμαι ανήσυχη. Δεν θα έλεγα ότι είμαι απαισιόδοξη, όχι τόσο για τους πολέμους και ελπίζω να παρυσιαστεί αρκετή λογική για να τους αντιμετωπίσουμε. Είμαι ανήσυχη γιατί μπαίνουμε σ' ένα χώρο άγνωστο για μας και αναφερόμαι στην αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας, της βιολογίας, της φυσικής, της αστροναυτικής, της

ΔΕΜΕΝΑ

- **Μα την τεχνολογία εμείς οι άνθρωποι την κάνουμε.** Δεν είμαστε εμείς οι άνθρωποι αλλά ορισμένοι άνθρωποι και η μάζα είναι πίσω.

- **Πάντα όμως η μάζα δεν έμενε πίσω;** Ναι αλλά από την εποχή του τροχού μέχρι την εποχή του τηλεφώνου πέρασαν τρεις χιλιάδες χρόνια, αλλά από την εποχή του τηλεφώνου μέχρι του ταξιδιού στον Άρη πέρασαν μόνο τριάντα χρόνια. Η τεχνολογία προχωρεί πάρα πολύ γρήγορα και ο άνθρωπος δε μπορεί να την παρακολουθήσει.

- **Παρά την ανάπτυξη της τεχνολογίας δεν μπορούμε να λύσουμε τις διαφορές μας συνομιλώντας και καταφεύγουμε στα όπλα.** Δεν μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα της πείνας σε πολλές χώρες, εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν από πείνα, δίψα, αρρώστιες και ενώ έχουμε την τεχνολογία στα

σκεφτώ τι αγαπούν και να τους το χαρίσω. Ο χρόνος που αφιερώνεις στους άλλους κάποια στιγμή επιστρέφεται σε σένα. Αγαπώ πολύ και τη φύση. Αυτές είναι μικρές χαρές αλλά συνάμα πολύ μεγάλες που πολύ λίγοι απολαμβάνουν διότι οι άνθρωποι είναι απορροφημένοι στα καθημερινά, στον εκνευρισμό της ρουτίνας. Δεν χαλαρώνει ο σημερινός άνθρωπος για να εκμεταλλευτεί τον περιορισμένο χρόνο που του δίνεται στη ζωή.

- **Για ποια πράγματα μετανιώσατε;** Αν μετανιώσω για κάτι ήταν για κάποιες χαμένες ώρες που σπατάλησα σε πράγματα που δεν ήταν σημασίας, με στένεψαν σαν άνθρωπο, αλλά ήταν και εκείνα εμπειρίες.

- **Πώς καταφέρνει ένας άνθρωπος να βγει από τέτοιες παγίδες;** Με πολύ μεγάλο πόνο, κόπο και μόχθο αλλά όταν βγει είναι κερδισμένος.

- **Ο Σαβδόπουλος μού είχε πει «τα λάθη μου**

«Είμαι πολύ απογοητευμένη από την κυπριακή κοινωνία. Έχουμε ξεχάσει ότι ο εχθρός είναι δίπλα, ότι μπορεί κάθε στιγμή να χάσουμε τα πάντα και μας απασχολεί μόνο η κατανάλωση χωρίς να σκεφτόμαστε πάρα πέρα»

χέρια μας δεν τη χρησιμοποιούμε για καλό αλλά για να επιβάλουμε την άποψή μας.

- **Ο άνθρωπος μπαίνει ζημιωμένος στον 21ον αιώνα;** Δε ξέρω, πιθανόν, φοβάμαι.

- **Ποιο είναι το στίγμα της δικής μας κοινωνίας;** Είμαι πολύ απογοητευμένη από την κυπριακή κοινωνία. Είναι σαν να βαδίζει με τα μάτια δεμένα σε ό,τι ωραίο ή κάποιες αξίες μάς μετέφεραν οι πρόγονοί μας. Παρασύρεται από τα εύκολα και τα λαμπερά και δεν βλέπει τις άλλες αξίες. Έχουμε ξεχάσει ότι ο εχθρός είναι δίπλα, ότι μπορεί κάθε στιγμή να χάσουμε τα πάντα και μας απασχολεί μόνο η κατανάλωση. Προσπαθεί ο καθένας να αποκτήσει ακόμα ένα αυτοκίνητο, καλύτερο σπίτι για να το δείχνει, αντικείμενα, ρούχα και δεν σκεφτόμαστε πάρα πέρα. Είμαι πάρα πολύ απογοητευμένη. Ζούμε σε μια ύπνωση.

- **Μετανιώσατε για κάτι που κάνατε στη ζωή;** Θα απαντήσω πρώτα γι' αυτά που έκανα και δεν μετάνιωσα.

- **Ποια είναι;** Το ότι αξιοποίησα το χρόνο μου μελετώντας, ταξιδεύοντας, γνωρίζοντας ανθρώπους. Για μένα είναι πολύ σημαντικό να αφιερώνω χρόνο στις φίλιες μου, στις σχέσεις μου με τους ανθρώπους. Να τους γράφω, να

στολίδια μου γιατί είναι το αποτέλεσμα από μια ελπίδα». Τα λάθη γίνονται εμπειρίες, γίνονται ωριμότητα, αλλά για εκείνα που δεν έκανα μπορεί να μετανιώσω.

- **Γιατί ερχόμαστε στη ζωή;** Ερχόμαστε για να συνεχίσουμε αυτό που έκαναν οι γονείς μας και να βάλουμε το δικό μας λιθαράκι. Πιστεύω πολύ στη συνέχεια, δεν πιστεύω ότι χάνεται ο άνθρωπος.

- **Ο θάνατος είναι ένα τέλος;** Πιστεύω ότι δεν είναι τέλος, εξάλλου το έχω γράψει και στα ποιητά μου, είναι ένας κύκλος ζωής. Η ενέργεια του ανθρώπου δεν χάνεται.

- **Τι γράφετε τώρα;** Γράφω ένα μυθιστόρημα αλλά και διάφορα άλλα πράγματα. Αυτό το χρόνο κυκλοφορούν δυο βιβλία μου για παιδιά, ένα από τον εκδοτικό οίκο Πατάκη αυτές τις μέρες, «Ο Λουκάς, ο Νίκος και το λουκάνικο» και ένα άλλο από τις εκδόσεις Ιολκός «Επίσκεψη στον πλανήτη όλα γίνονται». Αυτή τη στιγμή προσπαθώ να γράψω ένα μυθιστόρημα για μεγάλους και ένα για έφηβους.

- **Δεν είναι κουραστικό να γράφετε συνεχώς;** Για μένα υπάρχει κενό όταν δεν γράφω κάθε μέρα. Νομίζω ότι κάτι μου λείπει αν δεν γράψω έστω και λίγο. ■

ηλεκτρολογίας. Όλες αυτές οι επιστήμες, που πριν 20 χρόνια ήταν στα σπάργανα, γνώρισαν τρομερή εξέλιξη και ο μέσος άνθρωπος ακολουθεί σαν τον υπνωτισμένο. Τα εγγόνια μας είναι πιο πολύ μέσα σ' αυτή την εποχή παρά εμείς. Βλέπω τον εαυτό μου σε δέκα χρόνια να μην μπορώ να τα παρακολουθήσω. Με ανησυχεί η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η μη πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου. Η μεγάλη μάζα μένει έρμαιο αυτής της τεχνολογίας και δεν ξέρουμε τι θα φέρει το αύριο. Θα γίνουν κλωνοποιήσεις, πόσο θα μπορέσει να επεμβεί η βιοχημεία στα τρόφιμα που τρώμε με τις εναλλακτικές τροφές; Όλα αυτά τα ερωτηματικά με τρομάζουν. Το άγνωστο με φοβίζει. Ίσως ο άνθρωπος να φανεί αδύνατος μπροστά σ' αυτό.